

Főoldal > ... > [Az Ön Jogai](#) > [A Kiskorúak Jogai Bírósági Eljárásokban](#) > Austria

A kiskorúak jogai bírósági eljárásokban

Tartalomszolgáltató:

Ausztria

Ausztria

Az osztrák polgári perrendtartás általános elveket állapít meg a kiskorúak, azaz a 18 év alatti személyek polgári eljárásokban történő meghallgatására vonatkozóan. Az elvek arra szolgálnak, hogy biztosítsák a kiskorúak védelmét stresszes kihallgatási helyzetek esetén. Kiskorúak esetében kérelemre vagy hivatalból részben vagy egészben el lehet tekinteni a meghallgatástól, ha a meghallgatás önmagában veszélyeztetné a kiskorú jóllétét, figyelembe véve a kiskorú szellemi érettségét, a vizsgálat tárgyát, valamint a kiskorúnak az eljárásban részt vevő felekkel fennálló szoros kapcsolatát, és a kiskorú védelmének nincs más módja. Abban az esetben, ha a meghallgatás csak akkor veszélyeztetné a kiskorú jóllétét, ha azt a felek vagy képviselőik jelenlétében tartják, akkor külön – azaz más helyen – meg lehet tartani a meghallgatást, amelyet szükség esetén megfelelően képzett szakértők folytathatnak le. A kiskorúval jelen lehet a meghallgatáson egy olyan személy, akiben a kiskorú megbízik, ha ez a kiskorú érdekét szolgálja. Ha a polgári kereset tárgya lényegi kapcsolatban áll valamely büntetőeljárással, és e büntetőeljárás tizennegyedik életévét be nem töltött kiskorú sértettjét a polgári eljárásban meg kell hallgatni, a meghallgatás lefolytatására természetesen megfelelő képesítéssel rendelkező szakértőt kell kijelölni. A nyilvános tárgyaláson történő kihallgatás szükség esetén a nyilvánosság kizárásával is lefolytatható.

Fiatalkorúak elleni büntetőeljárás Ausztriában

Fiatalkorúak által elkövetett bűncselekménynek minősül a 14 és 18 év közötti személy által elkövetett bűncselekmény (a fiatalkorúak bíróságáról szóló törvény [*Jugendgerichtsgesetz, JGG*] 1. cikkének (1), (2) és (3) bekezdése).

A 14. életévét be nem töltött kiskorú által elkövetett bűncselekmények nem vonhatók büntetőeljárás alá. Ilyen cselekmények esetén a gyámügyi bíróság/családjogi bíróság csak a kiskorú személyes fejlődésének védelme és előmozdítása érdekében hozhat intézkedéseket (a JGG 4. cikkének (1) bekezdése).

Továbbá a bűncselekményt elkövető fiatalkorú (14 és 18 év közötti személy) nem büntethető, ha:

1. különleges okokból nem kellően érett ahhoz, hogy felismerje a cselekmény jogellenességét, vagy ennek megfelelően járjon el; vagy
2. a bűncselekményt 16 éves kora előtt követte el, amennyiben nem követett el súlyos kötelességszegést, és nincsenek olyan konkrét okok, amelyek indokolnák a fiatalkorúakra vonatkozó igazságszolgáltatás alkalmazását annak érdekében, hogy visszatartsák a fiatalkorút a bűncselekmények elkövetésétől.

A fiatalkorúakra vonatkozó igazságszolgáltatás vezérelve – amelyet elsősorban a JGG fogalmaz meg – az, hogy megakadályozza az elkövetőket abban, hogy további bűncselekményeket kövessenek el, ezáltal segítve őket abban, hogy felelős, törvényiszteelő polgárrá váljanak (5. cikk (1) bekezdés). A JGG egyes eljárási rendelkezései és a szankciók súlyosságára vonatkozó bizonyos korlátozások azokra a 18 és 21 év közötti személyekre is vonatkoznak, akik „fiatal nagykorúnak” minősülnek (a JGG 1. cikkének (5) bekezdése és 19. cikke).

Főszabály szerint a fiatalkorú bűnelkövetők és a legtöbb esetben a fiatal nagykorúak elleni eljárásokban a szabadságvesztés maximális időtartama és a maximális napi pénzbüntetés a felére csökken. Nincs minimális büntetés. Az érték, haszon vagy kár alapján kiszámított bírság – beleértve az ellenérték megtérítését és az elkobzást is – csak olyan mértékben szabható ki, amennyiben az nem veszélyezteti az alperes további fejlődését (a JGG 5. cikkének (4), (5) és (6) bekezdése).

A fiatalok és a fiatal nagyok elkövetőket nem lehet életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélni. Az életfogytig tartó szabadságvesztéssel és a 10–20 évig terjedő, életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények 1 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők abban az esetben, ha a bűncselekményt 16. évét betöltött fiatalok követte el, egyéb esetben pedig 1 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők (a JGG 5. cikkének (2) bekezdése). A 10 évtől 20 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény 6 hónaptól tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő (a JGG 5. cikkének (3) bekezdése).

A fiatalokra vonatkozó osztrák büntetőeljárás, amelyet „eljárás dekriminalizációként” lehet jellemezni, lehetővé teszi a büntetőeljárástól való tartózkodást vagy az attól való elállást. Az ügyészségnek tartózkodnia kell a fiatalok elkövetők büntetőeljárás alá vonásától, ha a bűncselekmény csak pénzbüntetéssel vagy öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető, és úgy tűnik, hogy nincs szükség további intézkedésekre annak érdekében, hogy a fiatalok elkövetőt további bűncselekmények elkövetésétől visszatartsák. A feltételezett elkövető ellen azonban mindig büntetőeljárást kell indítani, ha a cselekmény emberhalált eredményezett (a JG 6. szakaszának (1) bekezdése). Ugyanezen feltételek mellett a bíróságnak az előzetes eljárás megindítását vagy a vádemelést követően végzéssel meg kell szüntetnie az eljárást az alapeljárás befejezéséig (a JGG 6. cikkének (3) bekezdése).

Ha szükségesnek tűnik, hogy a feltételezett elkövetőt hivatalosan tájékoztassák bizonyos cselekmények, például a feljelentés tárgyát képező cselekmény jogellenes jellegéről és azok lehetséges következményeiről, a gyámügyi bíróság az ügyészség kérésére köteles ezt megtenni (a JGG 6. cikkének (2) bekezdése).

Ezenkívül azon általános feltétel mellett, hogy az elkövető által elkövetett bűncselekmény nem minősül súlyosnak, a bűncselekmény nem vezetett emberhalálhoz, és a büntetés nem tűnik szükségesnek ahhoz, hogy a vádlottat további bűncselekmények elkövetésétől visszatartsa, az ügyészségnek elterelő intézkedéseket kell javasolnia a terhelt számára.

Négyféle elterelő intézkedés létezik: bírság megfizetése (a büntetőeljárás törvény [*Strafprozessordnung*, StPO] 200. cikke), közösségi szolgálat (az StPO 201. és 202. cikke), próbaidő pártfogó felügyelő támogatásával és bizonyos feltételekkel (az StPO 203. cikke), valamint az áldozat és az elkövető közötti közvetítés (az StPO 204. cikke). Ugyanezen feltételek mellett a bíróság megszüntetheti a büntetőeljárást és elterelő intézkedéseket is elrendelhet.

A következő lehetséges válaszlépés a bűnösség megállapítása büntetés kiszabása nélkül (a JGG 12. cikke) vagy büntetés kiszabásával (a JGG 13. cikke). Az irányítás, a pártfogó felügyelet és a bírósági végzések a feltételek részét képezhetik.

A JGG 12. cikke értelmében a bíróságnak el kell tekintenie az elítéléstől, ha a fiatalok elkövetővel szemben csak enyhe büntetést kell kiszabni, és feltételezhető, hogy a büntetőítélet önmagában elegendő ahhoz, hogy visszatartsa az elkövetőt további bűncselekmények elkövetésétől.

A JGG 13. cikke értelmében nem szabható ki büntetés a fiatalok által 1 és 3 év közötti próbaidő alatt elkövetett bűncselekményért, ha feltételezhető, hogy az elítélés és a büntetéssel való fenyegetés önmagában vagy más intézkedésekkel együtt visszatartja az elkövetőt további bűncselekmények elkövetésétől.

A feltételes vagy feltétel nélküli elítélés lehetősége kiegészíti a fiatalok bűnözésre adható bírósági válaszok körét.

Ha szükségesnek tűnik, hogy a feltételezett elkövetőt hivatalosan tájékoztassák bizonyos cselekmények, például a feljelentés tárgyát képező cselekmény jogellenes jellegéről és azok lehetséges következményeiről, a gyámügyi bíróság az ügyészség kérésére köteles ezt megtenni (a JGG 6. cikkének (2) bekezdése).

Különösen a rövid távú fogva tartás negatív következményeinek elkerülése érdekében az előzetes letartóztatást csak akkor lehet elrendelni, ha az szükséges, és más válaszlépés nem lehetséges. Előzetes letartóztatás nem rendelhető el szabálysértések esetén.

Az ügyészek és a bírák kötelesek rendszeresen értékelni, hogy szükség van-e előzetes letartóztatásra. Ezért és az egyéb eljárási lehetőségek feltárása érdekében megbeszéléseket kell tartani a fiatalok elkövető közösségi hálózatának részvételével (közösségi hálózattal tartott megbeszélés), hogy elkerülhető legyen az előzetes

letartóztatás.

Ezenkívül szinte minden esetben egyéni értékelést („fiatalkorúra vonatkozó háttér tanulmány”) kell végezni, amelynek figyelembe kell vennie különösen a személyiséget és az érettséget, a gazdasági, társadalmi és családi hátteret – beleértve a lakókörnyezetet is –, valamint a fiatalkorú elkövető különleges kiszolgáltatottságát.

Végül, de nem utolsósorban a fiatalkorúakra vonatkozó osztrák büntetőjog biztosítja, hogy a fiatalok elleni büntetőeljárásokkal foglalkozó bírák és ügyészek különleges kompetenciákkal rendelkezzenek ezen a területen, és speciális képzésben vehessenek részt.

Összefoglalva, a fiatalkorúak bíróságáról szóló osztrák törvény „eszközei” lehetővé teszik az ügyészek és a bírák számára, hogy a fiatalkorú elkövetőkkel szembeni büntetőeljárások során a lehető legjobb döntéseket hozzák, és a lehető legnagyobb mértékben alkalmazzanak helyreállító igazságszolgáltatási intézkedéseket.

A fiatalkorúakra vonatkozó büntetőeljárásról szóló irányelv (a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló, 2016. május 11-i (EU) 2016/800 irányelv, HL L 132., 2016.5.11., 1. o.) nemzeti jogba való átültetése azt is biztosította, hogy a fiatalkorúakat aktívan képviselje egy ügyvéd az első rendőrségi tárgyaláson (ezt kivétel nélkül minden büntetőeljárásban előírták). Emellett a rendőrség és más bűnüldöző hatóságok általi kihallgatásokat audiovizuális úton rögzíteni kell, ha ez arányos (különösen, ha nincs jelen jogi tanácsadó), és a fiatalkorú gyanúsítottak tájékoztatáshoz való jogát a fiatalkorúakra vonatkozó büntetőeljárásról szóló irányelv rendelkezéseivel összhangban kiterjesztették. Az irányelv többi rendelkezése a JGG-ben már szereplő jogokról rendelkezik.

- A gyermek áldozatok jogai a büntetőeljárásban:

Az osztrák büntetőeljárásban az áldozatok általános jogai mellett (az StPO 66. és azt követő cikkei) a gyermek áldozatok védelmét számos más specifikus jog és intézkedés is szolgálja, úgymint:

- Az StPO 66a. cikkének (3) bekezdésében említett esetekben gondnok kijelölése a gyermek áldozatok számára,
- Tájékoztatás a szökésre és az újbóli elfogásra, valamint az intézményből való első, őrizet nélküli szabadon bocsátásra vagy a fogvatartott közlegő vagy tényleges szabadon bocsátására vonatkozóan, beleértve az áldozat védelme érdekében neki adott utasításokat is (a büntetés-végrehajtási intézetekről szóló osztrák törvény [Strafvollzugsgesetz] 106. cikkének (4) bekezdése és 149. cikkének (5) bekezdése),
- Az StPO 66b. cikke szerint büntetőeljárásban nyújtott pszichoszociális és igazságügyi segítségnyújtás (lásd alább),
- Az elkülönített és hatékony kontradiktórius meghallgatás lehetősége a nyomozásban és az alapeljárásban a tanúk és a vádlott közötti közvetlen kapcsolat elkerülése érdekében (az StPO 165. és 250. cikke),
- Ha sor került kontradiktórius meghallgatásra, a tanú mentesül a további vallomástételi kötelezettség alól, és a kontradiktórius meghallgatás jegyzőkönyve a fő tárgyaláson felolvasható (az StPO 252. cikke (1) bekezdésének 2a. pontja),
- A tanú személyazonosságának védelme (az StPO 10. cikkének (3) bekezdése, 161. cikkének (1) bekezdése és 162. cikke),
- Az áldozat magánéletének védelme (az StPO 228. cikkének (4) bekezdése, A médiatörvény [Mediengesetz] 7a. cikke (1) bekezdésének 1. pontja),
- A tanúként való meghallgatás lehetősége otthon vagy máshol (pl. betegség, gyengeség vagy egyéb indokolt körülmények esetén – az StPO 160. cikkének (1) bekezdése és 247a. cikke),
- A 18 éven aluli áldozatokat mindig különösen kiszolgáltatottnak tekintik, és a büntetőeljárásban az áldozatok általános jogai mellett az StPO 66a. cikkének (2) bekezdésében felsorolt különleges jogok is megilletik őket, úgymint:
  - azonos nemű személy általi meghallgatás (66a. cikk (2) bekezdés 1. pont),
  - tolmácsolás biztosítása (66. cikk (3) bekezdés), amennyiben lehetséges, azonos nemű személy által az áldozat tárgyalás előtti és tárgyalás alatti kihallgatása során (1a. pont),
  - a bűncselekmény részleteivel kapcsolatos kérdésekre – amennyiben ezen részletek ismertetését indokolatlanak tartják –, illetve a különösen személyes jellegű körülményekkel kapcsolatos kérdésekre való válaszadás megtagadásának lehetősége (2. pont),
  - az áldozat kérheti (az StPO 165. cikke és 250. cikkének (3) bekezdése alapján), hogy a nyomozás és a tárgyalás során kellő érzékenységgel – és minden esetben az StPO 165. cikkének (3) bekezdésében meghatározott módon – vizsgálják meg, és szükség esetén a vizsgálatot szakértő

- végezze (3. pont), különösen akkor, ha az áldozat olyan kiskorú, akinek nemi integritása sérülhetett azon bűncselekmény során, mellyel a terheltet vádolják,
- az áldozat kérheti a nyilvánosság tárgyalásból való kizárását (az StPO 229. cikkének (1) bekezdése (4. pont),
  - az áldozatot hivatalból haladéktalanul tájékoztatni kell az StPO 172. cikkének (4) bekezdése, 177. cikkének (5) bekezdése és 181a. cikke értelmében (5. pont), és
  - a meghallgatás során jelen lehet egy olyan személy, akiben az áldozat megbízik (az StPO 160. cikkének (2) bekezdése) (6. pont).
- Az StPO 70. cikkének (1) bekezdése értelmében a különösen veszélyeztetett áldozatokat legkésőbb az első meghallgatásuk előtt tájékoztatni kell az StPO 66a. cikke szerinti jogaikról.
  - Az áldozatok törvényes jogaira vonatkozó tájékoztatást olyan nyelven és módon is biztosítani kell, amelyet megértenek, figyelembe véve sajátos személyes szükségleteiket.
  - Az StPO 160. cikkének (3) bekezdése szerint a 14. életévüket még be nem töltött áldozatokat csak az áldozat bizalmát élvező személy jelenlétében lehet meghallgatni. Ez lehet jogi képviselő, bírósági asszisztens vagy más, az áldozat bizalmát élvező személy. Minden más áldozat, különösen azok, akik betöltötték a 14. életévüket, de még nem töltötték be 18. életévüket, szintén jogosult arra, hogy a meghallgatásán jelen legyen egy általa választott, a bizalmát élvező személy. Ezt a jogot fel kell tüntetni a tanúkihallgatásra való idézésben.
    - 1997 óta gyermekbarát meghallgatási termeket alakítottak ki minden olyan bíróságon, ahol büntetőeljárás folyik.

Az áldozatok védelmének egyik fontos eszköze a büntetőeljárásokban nyújtott pszichoszociális és igazságügyi segítség. Ezt kérésre térítésmentesen biztosítják a személyek bizonyos kategóriái számára.

Az alábbi esetekben áll rendelkezésre pszichoszociális és jogi segítségnyújtás:

- olyan személyek esetében, akik szándékos bűncselekmény következtében erőszaknak vagy fenyegetésnek voltak kitéve, akiknek megsértették a nemi integritását és az önrendelkezési jogát, vagy akiknek ilyen bűncselekmény elkövetése során kihatottak a személyes függőségét,
- ha egy személy halálát bűncselekmény okozta, akkor jogosult a fent említett segítségnyújtásra az adott személy közeli hozzátartozója, vagy az adott személy olyan hozzátartozója, aki tanúja volt a cselekménynek,
- a terrorista bűncselekmények áldozatainak esetében,
- az „online megvalósított gyűlölet-bűncselekmények” áldozatainak esetében. Ezek közé tartozik a tartós üldözés, a távközlési eszköz vagy számítástechnikai rendszer útján történő folyamatos zaklatás („cybermobbing”) és a felbujtás. Ezenkívül olyan bűncselekmények is idetartoznak, mint a rágalmozás, az érintett személy olyan bűncselekménnyel történő megvádolása, amely esetében már ejtették a vádat, továbbá a sértegetés vagy a becsületsértés, amennyiben arra utaló jelek vannak, hogy a bűncselekményt távközlési eszköz vagy számítástechnikai rendszer útján követték el.
- olyan kiskorúak esetében, akik a társadalmi környezetükben erőszakos cselekmények (családon belüli erőszak, gyermekek elleni erőszak) tanúi voltak.

Az áldozatok jogainak védelme érdekében szükség van az áldozatok támogatására, és azt az áldozatsegítő intézménynek kell biztosítania.

A pszichoszociális segítségnyújtás magában foglalja az áldozat felkészítését a büntetőeljárásra és az ezzel járó érzelmi teherre, valamint a tanúkénti kihallgatásra való elkísérését, az igazságügyi segítségnyújtást és jogi tanácsadást, továbbá az áldozat ügyvéd általi jogi képviselőségét a büntetőeljárásban (az StPO 66b. cikke). Azok a 14 éven aluli áldozatok, akiknek megsértették a szexuális integritását, minden esetben pszichoszociális támogatásban részesülnek.

A szövetségi igazságügyi miniszter jogosult arra, hogy a jogi követelmények ellenőrzését követően megfelelő, jónevű intézményeket szerződtessen az (1) bekezdésben említett személyek támogatására (az StPO 66b. cikke (3) bekezdése első mondatának első fele). A Szövetségi Igazságügyi Minisztérium számos megfelelő, jónevű intézménnyel kötött szerződést pszichoszociális és/vagy igazságügyi segítségnyújtásra vonatkozóan, amelyek között sok olyan intézmény van, amely a gyermekekkel való együttműködésre szakosodott – például gyermekvédelmi központok, erőszak-megelőző központok és intervenciók központok.

■ Last update: 26/07/2024

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.